

4120
RAAD VOOR DE ZENDING DER NED. HERVORMDE KERK

ZENDINGSBUREAU: LEIDSE STRAATWEG 11, OEGSTGEEST

Postbus 12

Telefoon (K 1710) 31345 (4 lijnen)

Giro 6074

No. 1025

Ref.:

Bijlagen:

OPGEBORGEN IN DOSSIER G 1/667

Oegstgeest, 25 Januari 1957

AFD'LINGS NIEUW-GUINEA			
No.	ingeh.	o v d ker.	doelker.
11978	30/1	K.	

de Directeur, Chef van de Directie Nederlands Nieuw-Guinea van het Ministerie van Overzeese Rijksdelen Plein 1 's-Gravenhage.

NMG
a. Burge
van de
opmerkingen

in bezit
na het ind. jaarmetings p.
29 januari '57
196
G 1/667

agno 2339
in dossier
by NMG

Bij Uw brief van 30 November 1956 letter G 56 - Vertr. bood U ons een Pia-bericht van 15 November jl. betreffende de besprekingen van steller dezès met de Synode van de Molukse Protestantse Kerk in Ambon aan. U verzocht ons onze mening over dit bericht.

Uit dit verzoek blijkt ons reeds, dat U niet zonder meer aanneemt, dat dit bericht juist zou zijn. Dat is dan ook beslist niet het geval. Bij de aanvang van mijn bezoek aan Ambon medio Augustus jl. gaf het synodaal bestuur een perscommuniqué over mijn bezoek uit, dat mij eerst ter goedkeuring voorgelegd werd. Enkele dagen later verscheen in sommige dagbladen op Java een bericht over mijn bezoek en de zaak die ik te Ambon diende te bespreken, waarin wel het bovengenoemde communiqué te herkennen was, doch dat op de hoofdpunten onjuist was. In hoeverre ook het door U gezonden Pia-bericht uit een verandering van een goed opgesteld communiqué van de Synode der Molukse Protestantse Kerk ontstaan is, weet ik niet. Het zou mij evenwel niet verwonderen, als dit het geval was.

Daar uit Uw brief blijkt, dat U gaarne van de inhoud der gevoerde besprekingen en der genomen besluiten op de hoogte gesteld wordt, zal ik deze hieronder in het kort pogen samen te vatten.

Het is U bekend, dat steller dezès in opdracht van de Raad voor de Zending der Nederlandse Hervormde Kerk op uitnodiging van de Synode der Molukse Protestantse Kerk een bezoek aan Ambon zou brengen, ter bespreking van het zendingswerk der Molukse Protestantse Kerk in Nederlands Nieuw-Guinea. Daarbij zou het voornamelijk over twee zaken gaan:
a. zullen de zendingsgemeenten dezer kerk in Nederlands Nieuw-Guinea een deel der Evangelisch Christelijke Kerk worden, of zullen zij als zelfstandige gemeenten, samengevoegd tot classes, deel blijven uitmaken van de Molukse Protestantse Kerk;
b. hoe kan een beter toezicht op en leiding aan dit zendingswerk gewaarborgd worden, nu de Synode der Molukse Protestantse Kerk door de huidige politieke constellatie tussen Nederland en Indonesië t.a.v. Nederlands Nieuw-Guinea en de daaruit gevolgde verbreking der rechtstreekse verbindingen tussen dit gebied en Indonesië dit toezicht en deze leiding niet naar behoren uitoefenen kan, tot schade van het zendingswerk zelve.

De 17e Augustus 1956 arriveerde steller dezès te Ambon, alwaar hij de gast der Molukse Protestantse Kerk was tot de 1e September d.a.v.. (In de tweede helft van Augustus en niet in de eerste helft van November, gelijk Pia bericht, had hij dus zijn bespreking te Ambon.)

Na zijn aankomst ontving hij een korte nota van het synodaal bestuur der Molukse Protestantse Kerk, waarin van "Maluku en Irian-Barat als een eenheid" uitgegaan werd, op de banden van de drie Protestantse Kerken in dit gebied (de Molukse Protestantse Kerk, de Evangelisch Christelijke Kerk in Halmahera en de Evangelisch Christelijke Kerk in Nederlands Nieuw-Guinea) met de Nederlandse Hervormde Kerk (daar zij alle drie uit haar

zendingsarbeid ontstaan zijn) geweest en de hulp van de Nederlandse Hervormde Kerk ingeroepen werd om te komen tot de opbouw van één kerk uit de drie bovengenoemde kerken, welke éne kerk zowel naar de kerken in de Zuid Pacific, als naar de kerken in Indonesië, Zuid-Oost- en Oost-Azië oecumenische perspectieven zou hebben.

Het kenmerkende van deze nota is, dat zij niet uitgaat van de overtuiging, dat Nederlands Nieuw-Guinea een deel van Indonesië is, maar van de reeds lang voor de tweede wereldoorlog diep in het gedachtenleven der Ambonezen gewortelde overtuiging, dat de Molukken en Nederlands Nieuw-Guinea een eenheid vormen, één gebied, waarin de christen-Ambonees geroepen is zijn godsdienst en zijn cultuur te brengen en leiding te geven. Een wat oudere ouderling, lid van het synodaal bestuur, drukte dit tijdens de bespreking op zijn wijze uit met de woorden: "Wij Ambonezen zijn als het nieuwe Israël van de Molukken en Nederlands Nieuw-Guinea". (Ik geef de Nederlandse vertaling van wat hij in het Indonesisch zei.)

Steller dezès heeft hier tegenover gevraagd, waarom "Maluku en Irian-barat" een eenheid zijn. Niet alleen de regering van zijn eigen land is een ander oordeel toegedaan, maar eveneens de regering van Indonesië, gelijk blijkt uit de vorming van een afzonderlijke provincie Irian-barat naast de provincie de Molukken. (Dat was in die maanden juist gebeurd.) Voorts wees hij op het verlangen der kerken in Indonesië om tezamen één kerk te gaan vormen als het enige gezonde uitgangspunt van de samenvoeging der Molukse Protestantse Kerk met naburige kerken tot één kerk. Want de éne kerk in heel Indonesië kan alleen werkelijkheid worden, wanneer regionaal naburige kerken met elkander overleggen of zij niet moeten beginnen met zich samen te voegen. Zo kan de eenheid van onderaf groeien. Indien bij zo'n gesprek de betrokken kerken beide de hulp van de Nederlandse Hervormde Kerk inroepen, mag deze die hulp niet weigeren. Maar het ligt niet op onze weg om bijv. de kerk in Halmahera te adviseren wel met de Molukse en niet met de Minahassische Protestantse Kerk over de vorming van één kerk overleg te plegen. Wat de Evangelisch Christelijke Kerk in Nederlands Nieuw-Guinea betreft: bij de huidige politieke situatie heeft het geen zin over haar samenvoeging met de Molukse Protestantse Kerk te spreken. Indien de staatkundige positie zich ten gunste van Indonesië mocht wijzigen, wordt overleg over deze samenwerking wel mogelijk, maar wordt het tegelijkertijd onmogelijk de Nederlandse Hervormde Kerk in dat overleg te betrekken. Dan zal er immers vrijwel zeker voorshands geen gelegenheid meer zijn voor een Nederlandse zending om in Nederlands Nieuw-Guinea haar taak voort te zetten.

Hieruit resulteerde een gemeenschappelijke verklaring, waarin staat dat wij de vorming van één kerk uit in elkaars nabijheid gelegen kerken een bijdrage voor de opbouw van één kerk in Indonesië achten, en dat de Nederlandse Hervormde Kerk als beide partners hierom vragen daarbij dient te helpen. Voorts betreuren wij het samen, dat de huidige politieke constellatie een gesprek tussen de Molukse Protestantse Kerk en de Evangelisch Christelijke Kerk in Nederlands Nieuw-Guinea bijkans onmogelijk maakt, juist omdat zoveel banden beide kerken aan elkaar verbinden.

Hoewel het imperialisme der Ambonezen, die als een nieuw Israël "Maluku en Irian-Barat" willen regeren, in deze gemeenschappelijke verklaring niet terug te vinden is, betekende dit uiteraard geenszins dat het op het verdere verloop der besprekingen geen invloed uitoefende. Het tegendeel was het geval. Men was bereid de uitbouw van het zendingswerk in de kerkelijke afdelingen Fak-Fak en Merauke tot zelfstandige classes te bevorderen. Doch deze afdelingen maakten sedert de zelfstandigwording der Molukse Protestantse kerk deel van haar uit en dienden dit altijd te blijven doen. Welke overwegingen van principiële en praktische aard hier ook tegenover gesteld werden, het baatte niet.

Wel begreep men, dat de Synode der Molukse Protestantse Kerk onder de huidige omstandigheden een niet-Indonesische kerk of zendingsinstantie diende te vragen om namens haar mede te zorgen voor een goede gang van het zendingswerk dezer kerk in Nederlands Nieuw-Guinea. Ondanks het cardinale verschil van inzicht t.a.v. het beleid vroeg het synodaal bestuur toch de Raad voor de Zending der Nederlandse Hervormde Kerk om deze zorg op zich te nemen. Steller dezès meende dit verzoek te moeten aanvaarden, omdat dit voor een goede verzorging van het werk in Fak-Fak en Merauke nodig is en omdat de Hervormde zending daarvoor zich met dit werk bemoeien kan en dus wellicht de gelegenheid krijgt om te helpen

voorkomen, dat de uit het besluit der Molukse Protestantse Kerk eventueel voortkomende spanningen tussen Papoese en Ambonese ambtsdragers in het zendingsgebied der Molukse Protestantse Kerk tot onverkwikkelijke ontladingen leiden zal. Zo is in een gemeenschappelijke beslissing overeengekomen, dat de leiding over dit zendingswerk bij de Synode der Molukse Protestantse Kerk blijft berusten, maar de Raad voor de Zending der Nederlandse Hervormde Kerk toezicht op de loop der werkzaamheden zal houden.

Gelukkig aanvaardde het synodaal bestuur der Molukse Protestantse Kerk het voorstel van steller dezès om de gemeenten te Hollandia en Manokwari, die officieel tot de Molukse Protestantse Kerk behoorden, over te dragen aan de Evangelisch Christelijke Kerk in Nederlands Nieuw-Guinea, terwijl aan de gemeente te Sorong, die ook tot de Molukse Protestantse Kerk behoorde, de vrijheid gegeven werd om zich eveneens bij de Evangelisch Christelijke Kerk in Nederlands Nieuw-Guinea aan te sluiten. In October jl. berichtte de Synode der Molukse Protestantse Kerk telegrafisch naar Hollandia, dat zij overeenkomstig dit voorstel besloten had.

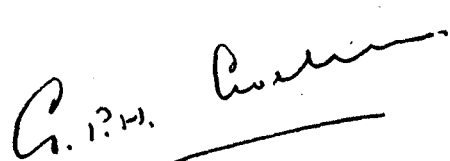
Hoewel wij hierover geen officiële mededelingen ontvingen, menen wij uit enkele berichten te mogen opmaken, dat de Synode der Molukse Protestantse Kerk de door haar bestuur en mij in Augustus genomen beslissingen goedgekeurd heeft. De Raad voor de Zending der Nederlandse Hervormde Kerk deed hetzelfde in zijn vergadering van 17 Januari jl.

De kerkeraad der Indonesisch sprekende gemeente van de Molukse Protestantse Kerk te Sorong besloot in November jl. echter geen gebruik te maken van de hem geboden mogelijkheid om deze gemeente deel te laten uitmaken van de kerk in Nieuw-Guinea. (De kerkeraad van de Nederlands sprekende gemeente aldaar sloot zich wel aan!) Helaas zullen hierdoor voortaan twee Indonesisch sprekende Protestantse gemeenten te Sorong bestaan, één die deel van de Molukse Protestantse Kerk uitmaakt en één die een gemeente van de Evangelisch Christelijke Kerk in Nederlands Nieuw-Guinea is.

Zij voorts nog aangetekend, dat de Molukse Protestantse Kerk tot op heden niet onze hulp ingeroepen heeft voor de verkrijging van een visum voor Nederlands Nieuw-Guinea voor één of meer daarheen door haar te zenden zendingsarbeiders. Indien zij deze hulp zal inroepen, zullen wij dit verzoek krachtig steunen, gelijk wij van onze zusterkerken in Indonesië verwachten, dat zij de aanvragen voor een visum ten behoeve van onze zendingsarbeiders krachtig bij de betrokken regeringsautoriteiten steunen.

De Wereldraad van Kerken, in vergadering bijeen te Evanston (U.S.A.) in 1954, richtte een appèl tot de kerken in de landen, die met elkander in conflict zijn, om juist contact met elkander te zoeken. Zo was er tijdens de besprekingen te Ambon de vaste wil bij beide partijen om haar houding niet te laten bepalen door het conflict, dat Indonesië en Nederland gescheiden houdt, maar door het gemeenschappelijke geloof in dezelfde Heer. De Molukse Protestantse Kerk en de Nederlandse Hervormde Kerk mogen zich door de huidige politieke constellatie niet laten afleiden van haar taak om t.a.v. het zendingswerk der Molukse Protestantse Kerk in Zuid- en Zuid-West Nederlands Nieuw-Guinea samen te werken, als dat nodig is.

Namens de Raad voor de Zending der
Nederlandse Hervormde Kerk,

(Dr G.P.H. Locher)